

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16Co/6/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823218735
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Čelková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2025:3823218735.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivicy Čelkovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a Mgr. Stanislavy Kollárovej v spore žalobcu:
A. B. C., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXX/XX, F., občan SR, právne zastúpený:
Advokátska kancelária OLŠOVSKÝ, spol. s r.o., so sídlom
G. Švéniho 6, Prievidza, IČO: 50 595 652 proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná
Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava-mestská časť Staré Mesto,
IČO: 00 151 866, v konaní o určenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku
Okresného súdu Prievidza č. k. 18C/17/2024-237 zo dňa 26. novembra 2024, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a III.
p o t v r d z u j e .

Žalobcovi sa proti žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu
100 %.

odôvodnenie:

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vo výroku I. zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy 2.500,- Eur v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, vo výroku II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vo výroku III. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

1.2 Žalobca sa domáhal určenia nemajetkovej ujmy v sume 3.272,73 Eur s úrokom z omeškania vo výške 7,5 % ročne zo sumy 2.619,87 Eur od 05.03.2023 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že je príslušníkom hasičského a záchranného zboru a vykonáva službu v služobnom pomere podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej v texte ako „HaZZ“), pracuje v hodnosti nrtm. vo funkcii hasič-záchranár Hasičskej stanice so sídlom v Handlovej oddelenie prevádzkovo-technického Okresného riaditeľstva HaZZ v Prievidzi Krajského riaditeľstva HaZZ v Trenčíne. Žalobca predžalobnou výzvou oslovil žalovaného, aby uspokojil nárok mimosúdne, na túto výzvu žalovaný reagoval tak, že nárok odmietol a odporučil žalobcovi, aby sa obrátil na súd. Žalobca tvrdil, že jeho týždenný pracovný čas je rozvrhnutý nerovnomerne, keď sa skladá zo 17-hodiných pracovných zmien (ako výkon služby), po ktorých nasleduje 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, celkovo tak v rámci jednej pracovnej zmeny strávi na pracovisku minimálne 24 hodín. Ide o nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času a mesačne každá zmena takto odsluži 10 pracovných zmien, a každý 3. mesiac je to až 11 pracovných zmien. V službe žalobca strávi bežne 240-264 hodín mesačne, v tom ale nie sú zahrnuté hodiny nadčasov, pri 7 hodinách pracovnej pohotovosti x 10 zmien za mesiac ide o minimálne 70 hodín pracovnej pohotovosti, čo ročne znamená aj 840 hodín pracovnej pohotovosti. Za žalované obdobie t.

j. od 04/2021 do 03/2023 podľa priloženej tabuľky odpracoval 1293,71 hodín nadčasov, pričom z toho existuje aktívna časť pracovnej pohotovosti a pracovná pohotovosť. Nemajetkovú ujmu žalobca určil súčinom odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 Zák. o HaZZ za príslušný kal. mesiac a sumy zodpovedajúcej 15 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kal. mesiac. Ide

o rozdiel medzi 35 %-nou náhradou a 50 %-nou náhradou odmeny, čo v prípade neaktívnej časti služobnej pohotovosti predstavuje za žalované obdobie sumu 3.196,36 Eur. V prípade odpracovanej služobnej pohotovosti žalobca určuje nemajetkovú ujmu v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy 30 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej sadzby za príslušný kal. mesiac, ide o rozdiel medzi

20 %-nou náhradou a 50 %-nou náhradou odmeny, čo v prípade aktívnej časti služobnej pohotovosti je suma 76,37 Eur za žalované obdobie.

1.3 Žalovaný namietal neprimeranú výšku požadovanej škody, priemerná výška doposiaľ priznanej škody, resp. nemajetkovej ujmy v obdobných veciach predstavuje podľa žalovaného cca 1.000 až 2.500 Eur. Žaloba podľa žalovaného je nekonkrétna a zmätočná, nie je z nej jasné, čoho sa žalobca podanou žalobou domáha, žaloba je nekonkrétna, pričom skutkové tvrdenia nemožno nahradiť odkazom na predložený dôkaz (tabuľka), žaloba je absolútne zmätočná. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka žalobca nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr.

v medziludských vzťahoch, nepriaznivom zdravotnom stave a to v príčinnej súvislosti s výkonom povolania. Žalobca nepreukázal existenciu závažnej ujmy, pričom dôkazné bremeno je na žalobcovi. Žalobcom uplatnený nárok a metóda jeho výpočtu je neopodstatnená. K úroku z omeškania žalovaný namietal, že ide o rozporný nárok z dôvodu, že v prípade nemajetkovej ujmy vzniká povinnosť túto uhradiť až dňom právoplatného rozhodnutia súdu. Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť.

1.4 Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil, že z predložených výpisov z dochádzkového systému a výplatných pások žalobcu za žalované obdobie vyplýva, že 24-hodinová pracovná zmena žalobcu sa v jednotlivých mesiacoch žalovaného obdobia skladala z riadneho pracovného času a z pracovnej pohotovosti, pričom v mesiaci 04/2021 mu bolo z reálne odpracovaných hodín 254,52 do fondu pracovného času započítaných

187 hodín, nezapočítaných bolo 67,52 hodín, 05/2021 odpracovaných 266,00 z toho započítaných 189 hodín, nezapočítaných 77 hodín, 06/2021 odpracovaných 191, z toho započítaných 142 hodín, nezapočítaných 49 hodín, 07/2021 odpracovaných 262,50 z toho započítaných 185,50 hodín, nezapočítaných 77 hodín, 08/2021 odpracovaných 246,39 z toho započítaných 185,50 hodín, nezapočítaných 60,89 hodín 09/2021 odpracovaných 153,80

z toho započítaných 153,80 hodín, nezapočítaných 0, 10/2021 odpracovaných 219,10 z toho započítaných 184,10 hodín, nezapočítaných 35 hodín, 11/2021 odpracovaných 222,38 z toho započítaných 161 hodín, nezapočítaných 61,38 hodín, 12/2021 odpracovaných 196,30 z toho započítaných 147,30 hodín, nezapočítaných 49 hodín, 1/2022 odpracovaných 257 z toho započítaných 185 hodín, nezapočítaných 72 hodín, 02/2022 odpracovaných 192 z toho započítaných 144 hodín, nezapočítaných 48 hodín, 03/2022 odpracovaných 231,40 z toho započítaných 160 hodín, nezapočítaných 71,40 hodín, 04/2022 odpracovaných 208 z toho započítaných 160 hodín, nezapočítaných 48 hodín, 05/2022 odpracovaných 232 z toho započítaných 168 hodín, nezapočítaných 64 hodín, 06/2022 odpracovaných 229,83 z toho započítaných 166,50 hodín, nezapočítaných 63,33 hodín, 07/2022 odpracovaných 175,55

z toho započítaných 153 hodín, nezapočítaných 22,55 hodín, 08/2022 odpracovaných 239,50 z toho započítaných 223,50 hodín, nezapočítaných 45,97 hodín, 09/2022 odpracovaných 226,47 z toho započítaných 180,50 hodín, nezapočítaných 45,97 hodín, 10/2022 odpracovaných 194 z toho započítaných 138 hodín, nezapočítaných 56 hodín, 11/2022 odpracovaných 214,67 z toho započítaných 160 hodín, nezapočítaných 54,67 hodín, 12/2022 odpracovaných 232 z toho započítaných 160 hodín, nezapočítaných 72 hodín, 1/2023 odpracovaných 240 z toho započítaných 176 hodín, nezapočítaných 64 hodín, 2/2023 odpracovaných 207 z toho započítaných 144 hodín, nezapočítaných 63 hodín a 03/2023 odpracovaných 208 z toho započítaných 152 hodín, nezapočítaných 56 hodín.

1.5 Súd prvej inštancie aplikoval na daný vzťah čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (oznámenie č. 209/1992 Zb.), čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (zák. č. 23/1991 Zb.), čl. 19 ods. 2, čl. 36 ods. 1 písm. c/, d/, e/, čl. 40 Ústavy Slovenskej

republiky, § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 a 3, § 92 ods. 1 a 4, § 97 ods. 1 písm. h/, § 103 ods. 1, 2 a 5, § 116 ods. 1 a 2 Zákona o HaZZ, Prílohu č. 4 bod 6 Zákona o HaZZ, Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES a to bod 5, čl. 1 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3, čl. 2 ods. 1, 2 a 5, čl. 6 písm. a/ a b/, čl. 16, čl. 17 ods. 1 a 5, ďalej § 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, § 11, § 13 ods. 1, 2 a 3 a § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

1.6 Medzi stranami nebolo sporné, že žalobca je hasičom vo funkcii hasič záchranár Hasičskej stanice so sídlom v Prievidzi, oddelenia prevádzkovo-technického Okresného riaditeľstva HaZZ v Prievidzi. Rozhodnutím riaditeľa Krajského riaditeľstva Hasičského

a záchraného zboru v Trenčíne zo dňa 17.10.2022 bol dňom 06.10.2022 preradený na túto funkciu. Takisto nebolo sporné to, že služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne a to podľa § 86 zákona o HaZZ a to tým spôsobom, že týždenný pracovný čas sa skladá zo 16 hodín pracovných zmien (výkon služby), po ktorých nasleduje určená

8 hodinová služobná pohotovosť, spojená s nevyhnutnou fyzickou prítomnosťou príslušníka HaZZ na pracovisku. Žalobca do práce chodí každý tretí deň, nastupuje ráno o 7:00 hod., končí o 7:00 hod. nasledujúci pracovný deň s tým, že služobná pohotovosť mu nastupuje od 22:00 hod. do 6:00 hod. nasledujúceho dňa, od roku 2021 pracoval v nastavenom režime 1-2-1-2, teda 1x24 hodinová služba, po ktorej nasleduje 48-hodinový odpočinok, potom znova 1x24 hodinová služba, za ktorou nasleduje opäť 48-hodinový odpočinok, pričom sa doposiaľ menil len pomer pracovného času a služobnej pohotovosti, ktorý môže byť v pomere 16 hodín pracovného času a 8 hodín služobnej pohotovosti (tento režim má jeho stanica), prípadne

v režime 17 hodín pracovného času a 7 hodín služobnej pohotovosti. Pracovná zmena mu začína každý tretí deň vždy o 7:00 hod. ráno a trvá do 7:00 hodiny nasledujúceho dňa, kedy od 22:00 hod. do 6:00 hod. je časom služobnej pohotovosti, od 6:00 hod. do 7:00 hod. odovzdávajú službu nastupujúcej ďalšej zmene. Žalobca tvrdil, že riešením z tejto situácie neúmerného pracovného zaťaženia by bolo prijať ešte jednu (štvrtú) zmenu na jeho stanicu. Tvrdil, že ak nesplní počet pracovných hodín v rámci referenčného obdobia (spravidla

6 mesiacov), musí si chýbajúce hodiny (aj napriek tomu, že má odslúžených mesačne cez 200 hodín), odpracovať, aby naplnil počet hodín referenčného obdobia. Tieto skutkové tvrdenia, ktoré žalobca uviedol na pojednávaní, žalovaný účinne nepoprel. Rovnako účinne nepoprel ani tvrdenia žalobcu, že negatívne dôsledky neoprávneného zaťaženia v práci sú tie, že nemá čas na rodinu, na priateľov, ani záľuby. Porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu majúcu za následok procesnú sankciu vo forme buď nespornosti nepopretých skutkových tvrdení protistrany (§ 151 ods. 1), alebo vo forme neúčinnosti nekvalifikovaného popretia skutkového tvrdenia protistrany (§ 151 ods. 2). Na odvrátenie fikcie nespornosti skutkových tvrdení protistrany postačuje ich generálne popretie, kedy strana uvedie vlastné tvrdenia o skutkových okolnostiach k čomu v danom prípade vo vzťahu k skutkovým tvrdeniam žalobcu zo strany žalovaného nedošlo.

1.7 Medzi stranami bolo sporné, či je Okresný súd Prievidza miestne príslušný pre daný spor, či má žalovaný pasívnu vecnú legitímáciu, či sú a majú byť splnené podmienky podľa zák. č. 514/2003 Z. z., či sa predmetná Smernica č. 2003/88/ES vzťahuje na príslušníkov HaZZ zboru, či táto smernica bola riadne transponovaná do právneho poriadku SR, či žalovaný prekročil smernicou určený maximálny týždenný služobný čas, resp. či u žalobcu došlo k porušeniu únieového práva žalovaným v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, konkrétne či sa do zákona č. 315/2001 Z. z.

o hasičskom a záchranom zbore premietli ustanovenia čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES

o 48 hodinovom týždennom pracovnom čase pre hasičov, či sa do rozsahu pracovného času má zaradiť u príslušníka HaZZ aj stav pracovnej pohotovosti, či ide o mzdový nárok, či je žaloba dostatočne konkrétna, či žalobca uniesol dôkazné bremeno tvrdenia, aká škoda mu bola spôsobená, či preukázal existenciu závažnej ujmy, či preukázal zásah do súkromného, rodinného života, príp. odraz v nepriaznivom zdravotnom stave v príčinnej súvislosti

s výkonom povolenia, spornou bola aj výška žiadanej nemajetkovej ujmy.

1.8 K námietke žalovaného o nepríslušnosti Okresného súdu Prievidza na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu súd prvej inštancie poukázal na uznesenie Krajského súdu

v Bratislave zo dňa 21.02.2024, č.k. 6NcC/33/2023-207 v tejto veci, ktorým krajský súd vyslovil, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava IV s postúpením veci je dôvodný a na konanie vo veci je miestne príslušný Okresný súd Prievidza.

1.9 Žalovaným je štát - Slovenská republika, za ktorú v zmysle § 135 ods.1 CSP koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „MV SR“), a to s poukazom na § 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. MV SR koná za Slovenskú republiku ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor, pričom MV SR bolo tiež aj garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Tiež s odkazom na judikatúru Súdneho dvora absolútna objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú porušením únieového práva je daná bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia únieového práva dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Žalovaný má pasívnu vecnú legitimáciu v tomto spore.

1.10 Žalobou uplatnený nárok je pri absencii vnútroštátnej právnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva Európskej únie potrebné posudzovať analogicky podľa ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie. Týmito ustanoveniami sú ustanovenia § 11 - 13 Občianskeho zákonníka, upravujúce nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada sa poskytuje aj v peniazoch. Samotný právny základ žalovaného nároku však stále spočíva, resp. má svoj titul v nároku na náhradu škody z porušenia práva Európskej únie, pričom ustanovenia § 11 - 13 Občianskeho zákonníka sa tu používajú „len“ analogicky z dôvodu absencie právnej úpravy nároku na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením únieového práva zo strany štátu.

1.11 Smernica v kapitole 5 čl. 17 upravuje odchýlky a výnimky, ktoré môžu členské štáty uplatniť vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností, avšak pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov. Podľa kapitoly 5 čl. 17 sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania článkov 3 až 6, 8 a 16, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria, alebo nie je vopred určené, alebo si ho vopred môžu určiť sami pracovníci. Podľa ods. 5 článku 17 Smernice sa možno odchýliť od článku 6 v prípade lekárov v odbornej príprave v súlade s uvedenými ustanoveniami Smernice. Súd má za to, že štátna služba žalobcu nevykazuje žiadne osobitosti, ktoré by v rámci plnenia úloh zboru podľa zákona o HaZZ mali zakladať výnimku z pôsobnosti Smernice podľa článku 17. Nie je zanedbateľná ani tá skutočnosť, že v zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie k zákonu č. 315/2001 Z. z. o HaZZ je uvedená aj Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2002. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozhodnutie SD EÚ vo veci C-397/01 Pfeiffer (bod 53, 55), v ktorom SD EÚ ustálil že Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na hasičov, ak ide o výkon služby v obvyklých podmienkach. Na základe uvedeného prijal záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

1.12 Z ustanovení Zákona o HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť služobného času. Čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava, čo je v rozpore s právom Európskej únie. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby. Z § 86 zákona o HaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 zákona, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Podľa Smernice 2003/88/ES je však pracovný čas aj čas pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorej je pracovník fyzicky prítomný na pracovisku. Zákon o HaZZ tak umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi služobný pracovný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice. Z čoho jednoznačne vyplýva záver, že smernica nebola do právneho poriadku SR riadne transponovaná.

1.13 Z predložených výpisov z dochádzkového systému vyplýva, že 24-hodinová pracovná zmena žalobcu sa v jednotlivých mesiacoch žalovaného obdobia skladala z riadneho pracovného času a z pracovnej pohotovosti, pričom v mesiaci 04/2021 mu bolo z reálne odpracovaných hodín 254,52 do fondu pracovného času započítaných 187 hodín, nezapočítaných bolo 67,52 hodín, 05/2021 odpracovaných 266,00 z toho započítaných 189 hodín, nezapočítaných 77 hodín, 06/2021 odpracovaných 191, z toho započítaných 142 hodín, nezapočítaných 49 hodín, 07/2021 odpracovaných 262,50 z toho započítaných 185,50 hodín, nezapočítaných 77 hodín, 08/2021 odpracovaných 246,39 z toho započítaných 185,50 hodín, nezapočítaných 60,89 hodín 09/2021 odpracovaných 153,80 z toho započítaných 153,80 hodín, nezapočítaných 0, 10/2021 odpracovaných 219,10 z toho započítaných 184,10 hodín, nezapočítaných 35 hodín, 11/2021 odpracovaných 222,38 z toho započítaných 161 hodín, nezapočítaných 61,38 hodín, 12/2021 odpracovaných 196,30 z toho započítaných 147,30 hodín, nezapočítaných 49 hodín, 1/2022 odpracovaných 257 z toho započítaných 185 hodín, nezapočítaných 72 hodín, 02/2022 odpracovaných 192 z toho započítaných 144 hodín, nezapočítaných 48 hodín, 03/2022 odpracovaných 231,40 z toho započítaných 160 hodín, nezapočítaných 71,40 hodín, 04/2022 odpracovaných 208 z toho započítaných 160 hodín, nezapočítaných 48 hodín, 05/2022 odpracovaných 232 z toho započítaných 168 hodín, nezapočítaných 64 hodín, 06/2022 odpracovaných 229,83 z toho započítaných 166,50 hodín, nezapočítaných 63,33 hodín, 07/2022 odpracovaných 175,55 z toho započítaných 153 hodín, nezapočítaných 22,55 hodín, 08/2022 odpracovaných 239,50 z toho započítaných 223,50 hodín, nezapočítaných 45,97 hodín, 09/2022 odpracovaných 226,47 z toho započítaných 180,50 hodín, nezapočítaných 45,97 hodín, 10/2022 odpracovaných 194 z toho započítaných 138 hodín, nezapočítaných 56 hodín, 11/2022 odpracovaných 214,67 z toho započítaných 160 hodín, nezapočítaných 54,67 hodín, 12/2022 odpracovaných 232 z toho započítaných 160 hodín, nezapočítaných 72 hodín, 1/2023 odpracovaných 240 z toho započítaných 176 hodín, nezapočítaných 64 hodín, 2/2023 odpracovaných 207 z toho započítaných 144 hodín, nezapočítaných 63 hodín a 03/2023 odpracovaných 208 z toho započítaných 152 hodín, nezapočítaných 56 hodín, čo je evidentné prekročenie maximálneho limitu úniovým právom stanoveného 48-hodinového týždenného pracovného času v nadpolovičnej väčšine mesiacov. Aj z výsluchu žalobcu vyplynulo, že zamestnávateľ žalobcovi nezapočítal do fondu pracovného času všetky reálne odpracované hodiny pracovného času vrátane pracovnej pohotovosti strávenej žalobcom na pracovisku.

1.14 V období od 04/2021 do 12/2021 fond pracovného času a služobná pohotovosť predstavovali 275 dní pri plánovanej 24-hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období mal žalobca odpracovať 91,66 zmien (275 : 3), čo predstavuje celkovo 2199,99 hodín odpracovaných za uvedené obdobie (91,66 zmien x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za uvedené obdobie predstavuje 39,28 (275 dní : 7 dní), potom pri počte odpracovaných hodín 2199,99 a priemernom počte týždňov 39,28, priemerný týždenný pracovných čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56,01 hodín (2199,99 : 39,28), čo presahuje 48-hodinový týždenný pracovný čas o 8,01 hodiny. V období od 01/2022 do 12/2022 fond pracovného času a služobná pohotovosť predstavovali 365 dní pri plánovanej 24-hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období mal žalobca odpracovať 121,66 zmien (365 : 3), čo predstavuje celkovo 2920 hodín odpracovaných za uvedené obdobie (121,66 zmien x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za uvedené obdobie predstavuje 52,14 (365 dní : 7 dní), potom pri počte odpracovaných hodín 2920 a priemernom počte týždňov 52,14, priemerný týždenný pracovných čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2920 : 52,14), čo presahuje 48-hodinový týždenný pracovný čas o 8 hodín. V období od 01/2023 do 03/2023 fond pracovného času a služobná pohotovosť predstavovali 90 dní pri plánovanej 24-hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období mal žalobca odpracovať 30 zmien (90 : 3), čo predstavuje celkovo 720 hodín odpracovaných za uvedené obdobie (30 zmien x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za uvedené obdobie predstavuje 12,85 (90 dní : 7 dní), potom pri počte odpracovaných hodín 720 a priemernom počte týždňov 12,85, priemerný týždenný pracovných čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56,03 hodín (720 : 12,85), čo presahuje 48-hodinový týždenný pracovný čas o 8,03 hodín.

1.15 Podľa judikatúry Súdneho dvora (vec Francovich, spoločné veci C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Únie. Pokiaľ ide o netransponovanú smernicu alebo nedostatočne transponovanú smernicu, takéto odvolanie (na ustanovenie smernice) je možné, ak: (I.) cieľom smernice je priznať práva jednotlivcom, (II.) obsah práv je možné určiť na základe ustanovení smernice a (III.) existuje kauzálne prepojenie medzi

nesplnením povinnosti transponovať smernicu a škodou spôsobenou poškodenej strane. Pri dokazovaní zodpovednosti členského štátu pochybenie z jeho strany nemusí byť preukázateľné. Je ďalej potrebné uviesť, že Súdny dvor EÚ judikoval, že článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES má priamy účinok. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za to, že v predmetnej veci nepochybne existuje kauzálne prepojenie medzi nesplnením povinnosti riadne transponovať smernicu a škodou spôsobenou žalobcovi. Je zrejmé, že existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením práva Únie (čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES) a vzniknutou škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES, dodržaný.

1.16 Súdny dvor EÚ (ESD) vo svojom rozsudku C-429/09 z 25. 11. 2010/Fuß uviedol, že pracovný čas, zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pracovnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2002/88/ES (bod 55 rozsudku ESD C-429/09 z 25. 11. 2010). Vo veci C-427/05 J.Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor taktiež uviedol, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle Smernice 93/104/ES nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti. Vo veci, týkajúcej sa pracovného posúdenia režimu pohotovosti lekárskeho záchranára ESD C-397/01 Pfeiffer uviedol, že časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času. Podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Na základe uvedeného má súd za to, že odpracované hodiny pracovnej pohotovosti zo strany žalobcu ako hasiča, ktorý je počas tejto pracovnej pohotovosti prítomný na pracovisku a k plnej dispozícii svojho zamestnávateľa, aby v prípade potreby vedel okamžite poskytnúť primerané služby treba zahrnúť do pojmu pracovný čas, čiže odpracované hodiny pracovného času žalobcu vrátane odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti žalobcu ako hasiča nemôžu spolu prekročiť Smernicou 2003/88/ES stanovený limit maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Na základe uvedeného potom nezapočítavaním služobnej pohotovosti do fondu pracovného času dochádza zjavne k rozporu vnútroštátnej právnej úpravy Zákona o HaZZ s článkom 2 ods. 1 Smernice, nakoľko služobná pohotovosť nie je považovaná za pracovný čas a odpracované hodiny služobnej pohotovosti nie sú hasičom započítavané do pracovného času.

1.17 Vykonaným dokazovaním nebolo pochyb o tom, že žaloba je podaná titulom náhrady škody za porušenie práva EÚ Slovenskou republikou z dôvodu nesprávneho prebratia Smernice do slovenského právneho poriadku, žalobca pritom priamo v žalobe tvrdil, že do Zákona o HaZZ sa v dôsledku nesprávneho prebratia smernice nepremietlo ustanovenie jej čl. 6 písm. b/ o 48-hodinovej týždennej pracovnej dobe, čím došlo k porušeniu únieového práva žalobcu. Žalobca si uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú v dôsledku toho utrpel, nedomáhal sa mzdového nároku.

1.18 Žalobca podľa súdu prvej inštancie preukázal závažný zásah do jeho súkromného a rodinného života v súvislosti s výkonom svojho povolania, keď nemohol tráviť čas s rodinou, najmä maloletým synom (1,5 ročným), s manželkou (v rizikovom tehotenstve). Zasahuje mu to do súkromia aj tým, že sa musí kontrolovať prakticky neustále a teda aj počas nariadeného odpočinku z dôvodu, aby bol prakticky neustále pripravený dostaviť sa na zvolanie v prípade potreby na pracovisko. Z 24-hodinovej zmeny, na ktorú nastupuje každý tretí deň v mesiaci chodí unavený, nevyspatý a často aj psychicky vyčerpaný, najmä v prípade ťažkého zásahu (napr. vážna dopravná nehoda).

1.19 Súd prvej inštancie poukázal na niektoré rozhodnutia okresných súdov v obdobných veciach (niektoré aj potvrdené odvolacím súdom), v ktorých bola súdom priznaná nemajetková ujma v rozmedzí súm 2.000,- eur až 7.253,94 eur.

1.20 Žalobca tvrdil, že za žalované obdobie t. j. od 04/2021 do 03/2023 podľa priloženej tabuľky odpracoval 1293,71 hodín nadčasov, pričom z toho existuje aktívna časť pracovnej pohotovosti a

pracovná pohotovosť. Súd prvej inštancie mal za to, že výpočet uvádzaný žalobcom, podľa ktorej si uplatnil nemajetkovú ujmu (primeranú náhradu) je potrebné posudzovať z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca na základe tohto výpočtu dospel, je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do osobnosti jednotlivca.

1.21 Súd prvej inštancie pri úvahách o tom, či je v danom prípade namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliadol aj na iné kritéria, ako sú kritéria uvedené v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon ponecháva na voľnej úvahe súdu, ktorý však musí hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určiť konkrétne pravidlá hodnotenia je takmer nemožné vzhľadom na rozdielnosť každého konkrétneho prípadu a vzhľadom na povahu osobnostného práva, ochrany ktorého sa fyzická osoba domáha (z Uznesenia NS SR z 30.04.2008, sp. zn. 5Cdo 126/2007). Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života fyzickej osoby a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie a na druhej strane nemôže mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný (Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25.09.2013, sp. zn. 25Co 18/2013). Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Ústavný súd skonštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamená priestor na svojvôľu, či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť žalobca, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch nález Ústavného súdu III. ÚS 288/2017 z 05.12.2017).

1.22 Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej, ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. apríla 2011, sp. zn. 4Cdo 168/2009). Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Nevyhnutné je zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. Nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá a je možné za ňu poskytnúť len satisfakciu (Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 02.10.2013, sp. zn. 9Co 330/2012).

1.23 Na základe vykonaného dokazovania a vyššie uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobcu na náhradu škody je, čo do základu, plne dôvodný. Keďže bolo v konaní preukázané, že žalobca je v stálej štátnej službe ako hasič v rámci zásahovej služby, spadajúcej do verejného sektora, nepochybne odpracoval v rozhodujúcom období 04/2021-03/2023, priemerný týždenný pracovný čas, ktorý zjavne presahuje priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Podmienky, za splnenia ktorých majú jednotlivci právo na náhradu, t. j., že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodením jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť, boli splnené. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva a teda prvá podmienka, týkajúca sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je splnená. Porušením práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Z judikatúry Súdneho dvora jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti

a pohotovostnej službe, počas ktorých jednotlivec je fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88. Je zrejmé, že existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením práva Únie (čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES) a vzniknutou škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES, dodržaný.

1.24 Dokazovaním bolo preukázané, že služobný čas hasičov a teda aj žalobcu je rozvrhnutý na 24-hodinové pracovné zmeny, ktoré sú formálne rozdelené na výkon služby a služobnú pohotovosť, kedy služobná pohotovosť nie je započítavaná do fondu pracovného času. Čo sa formálne javí, že jeho služobný (pracovný) čas nepresahuje 48 hodín týždenne. Dôvodom je, že vnútroštátna právna úprava zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore do služobného (pracovného) času hasiča nezarátava čas služobnej pohotovosti. Nezapočítavanie služobnej pohotovosti do fondu pracovného času sa potom nevyhnutne premieta do skutočnosti, že formálne síce odpracuje priemerne menej než 48 hodín týždenne, avšak v skutočnosti jeho priemerný týždenný pracovný čas úplne pravidelne presahuje maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice. Uvedeným dlhodobou zaužívaným mechanizmom potom dochádza k rozporu vnútroštátnej právnej úpravy Zákona o HaZZ s článkom 2 ods. 1 Smernice, nakoľko služobná pohotovosť nie je považovaná za pracovný čas a odpracované hodiny služobnej pohotovosti nie sú hasičom započítavané do pracovného času. Je nepochybné, že ak žalovaný nie je schopný zabezpečiť 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas v rámci stanoveného referenčného obdobia, dostáva sa do rozporu s požiadavkou čl. 6 písm. b) Smernice. Porušenie uvedených ustanovení tak zakladá zodpovednosť žalovaného za škodu spôsobenú porušením únieového práva žalobcu. Podľa judikatúry ESD týkajúcej sa priamo škôd vznikajúcich hasičom pre nerešpektovanie 48 hodinovej pracovnej doby podľa Smernice, treba pod škodou rozumieť škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol max. týždenný pracovný čas upravený smernicou rešpektovaný. Nerešpektovaním smernice vznikla žalobcovi ujma. Súdom prvej inštancie priznaná výška nároku fakticky predstavuje sumu 1,93 Eur za každú hodinu porušovania základných práv, možno ju z hľadiska elementárnej spravodlivosti skutočne považovať za minimálnu mieru odškodnenia ujmy, ktorá bola žalobcovi spôsobená.

1.25 Žalobcovi súd prvej inštancie priznal peňažné zadostučinenie, pretože mal za to, že v tomto konkrétnom prípade nie je morálne zadostučinenie postačujúce a bolo preukázané, že neoprávneným zásahom skutočne došlo k zásahu do jeho práv v značnej intenzite. Počas pracovnej pohotovosti žalobcu na pracovisku tento nemôže voľne disponovať so svojim časom, nemôže pracovisko opustiť, venovať sa sebe, rodine, oddychovať, regenerovať svoje sily, t. j. nemôže využívať tento čas pre seba a tým reálne naplňovať únieovým právom priznané právo na odpočinok, zotavenie a nutnú regeneráciu, teda právo na odpočinok bolo u žalobcu permanentne niekoľko rokov (od roku 2021) porušované, napriek tomu, že plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života. Žalobca je príslušníkom HaZZ, vykonáva náročnú prácu tak po stránke fyzickej aj psychickej a jeho práca, ako vyškoleného, v danom odbore vysokoškolsky vzdelaného a napriek svojmu veku už tak odborne zdatného príslušníka zboru, je pre celú spoločnosť nepochybne prínosom. Dokazovaním bol preukázaný zásah do osobnosti žalobcu, spôsobený tým, že v rozhodnom období pracoval priemerne viac ako 48 hodín týždenne (a súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.), keďže v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času. V dôsledku porušovania práva EÚ na strane žalobcu nebol vytváraný dostatočný priestor na jeho odpočinok, oddych, záľuby, možnosť byť svojej manželke nápomocný pri výchove maloletého syna, kedy manželka pochádza zo Svidníka a v mieste ich terajšieho bydliska nemala v blízkosti svojich príbuzných, mal tiež obmedzenú možnosť udržiavať, rozvíjať priateľské, resp. rodinné vzťahy a venovať sa svojim záľubám najmä športu, ktorému sa venoval od malička v záujme zlepšenia kvality života a zdravia. K takýmto zásahom pritom dochádzalo u žalobcu dlhodobo (od nástupu do zboru) a z výpovede žalobcu vyplýva, že aj naďalej dochádza. V prejednávacom prípade sa síce nejedná o vedúceho zamestnanca, ale o zaradenie žalobcu ako hasiča záchránára, ktorý má ukončené vysokoškolské vzdelanie hasičského zamerania s titulom Ing. a snaží sa naďalej kariérne napredovať, má absolvované aj početné odborné školenia a kurzy. Za negatívny zásah do súkromia, práva na zdravie a na odpočinok je tak satisfakčnou suma priznanej nemajetkovej ujmy 2.500,- Eur. V prevyšujúcej časti nároku vrátane príslušenstva žalobu ako nedôvodnú zamietol. U žalobcu nedošlo k takému narušeniu medziludských vzťahov, rodinného života, resp. jeho zdravotného

stavu, ktoré by odôvodňovalo priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššom, resp. ním žiadanom rozsahu.

1.26 Čo sa týka úrokov z omeškania súd prvej inštancie tieto žalovanému nepriznal.

V prípade nemajetkovej ujmy vzniká povinnosť túto uhradiť až dňom právoplatného rozhodnutia príslušného súdu, a teda povinný sa môže dostať do omeškania až v prípade nesplnenia súdom uloženej povinnosti (rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/185/2011).

Z uvedených dôvodov žalobcovi úrok z omeškania ako nedôvodný nepriznal a žalobu v časti uplatneného príslušenstva zamietol.

1.27 Podľa § 232 ods. 3 CSP súd prvej inštancie určil lehotu na plnenie v rozsahu 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

1.28 O nároku na náhradu trov konania žalobcu súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1

a ust. § 255 ods.1 CSP, podľa zásady pomeru úspechu vo veci. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V takomto prípade nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Keďže v danom prípade je úspech žalobcu závislý iba od úvahy súdu, súd prvej inštancie považoval žalobcu vo veci za v plnom rozsahu, t. j. v rozsahu 100 % úspešného, avšak iba z prisúdenej sumy, t. j. sumy 2.500,- Eur. Žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

2.1 Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný a to proti prvému a tretiemu výroku rozsudku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP. Absencia jasného a zrozumiteľného odôvodnenia vedie k neúplnosti, nepresvedčivosti a nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a vedie k porušeniu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces priznaných čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ak všeobecný súd aplikuje určité ustanovenia zákona bez relevantných dôvodov v rozpore s konštantnou rozhodovacou praxou, je potrebné považovať takýto postup súdu za arbitrárny. Takýto postup je zároveň aj zásahom do princípu právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (I. US 335/2006). Konštatovanie nesprávnej, resp. neúplnej transpozície smernice 2003/88/ES nie je spôsobilou skutočnosťou pre zásah do článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES. Skutočnosť, že by žalovaný nesprávne transponoval smernicu 2003/88/ES do právneho poriadku nezakladá automaticky porušenie článku 6 písm. b/ smernice. Keďže súd prvej inštancie konštatoval, že došlo k nesprávnej, resp. neúplnej transpozícii smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, tak je jeho povinnosťou aplikovať smernicu 2003/88/ES priamo, teda musí skúmať samotné porušenie článku 6 písm. b/, od ktorého si žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Žalovaný nesúhlasil s argumentáciou, že by bol článok 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi automaticky porušený z dôvodu nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES, nakoľko predmetná argumentácia je v absolútnom rozpore s logikou právnych noriem. Bez bližšieho zaoberania sa počtom odpracovaných hodín v zmysle článku 2 smernice 2003/88/ES s prihliadnutím na dni neutrálne podľa článku 16 písm. b/ smernice 2003/88/ES a na referenčné obdobie podľa článku 19 nemožno konštatovať, že by skutočnosť, že žalovaný nesprávne, resp. neúplne prebral smernicu 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky zakladala porušenie predmetného článku. Nesprávnosť, resp. neúplnosť transpozície smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky nemôže zakladať odôvodnenosť uplatneného nároku a protiprávne konanie žalovaného. Osvojiť si otázku správnej či nesprávnej transpozície akejkoľvek smernice môže iba Európska komisia a nie vnútroštátny súd. Nárok fyzickej osoby môže vzniknúť iba ako nežiadúci dôsledok nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES; to znamená, že súd prvej inštancie mal skúmať, aký mala nesprávna transpozícia smernice 2003/88/ES dopad na žalobcu. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na ods. 51. rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 102C/12/2023-125 zo dňa 22.10.2024 a rozsudok Mestského súdu Košice č. k. 77C/17/2023-88 zo dňa 12.09.2024 ods. 48. a 49.

2.2 K výpočtom priemerného týždenného pracovného času žalobcu sa žalovaný nestotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie a poukázal na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Únie. Žalovaný uviedol, že ak aj súd prvej inštancie konštatoval, že došlo k nesprávnej, resp. neúplnej transpozícii smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky a teda je

jeho povinnosťou aplikovať smernicu 2003/88/ES priamo, tak musí skúmať samotné porušenie článku 6 písm. b/, od ktorého si žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie hrubo porušil práva žalovaného, nakoľko všeobecne skonštatoval v konaní nedokázanú skutočnosť. Takáto argumentácia súdu, opísaná v ods. 63. napadnutého rozsudku predpokladá „ideálny“ stav, kedy by žalobca nikdy neochorel, nikdy nečerpал dovolenku, nevybral si OČR-ku, nevybral si voľno za sviatok, dodatkovú dovolenku, či iný druh voľna poskytnutý buď zákonom alebo kolektívnou zmluvou. Ide o stav, v ktorom by žalobca nikdy nebol ani na školení, rekondičnom pobyte či na inej nariadenej, neočakávanej službe.

S poukazom na spomenuté notoriety je zrejmé, že takáto argumentácia súdu je chybná, nakoľko žalobca nijakým spôsobom nepreukázal, že by takto pracoval aj v skutočnosti a z uvedeného dôvodu má žalovaný za to, že porušenie čl. 6 smernice 2003/88/ES nebolo nikdy zo strany žalobcu dokázané. Rozhodujúcou skutočnosťou nie je plán služieb hasičských jednotiek (striedanie troch zmien v 24 hodinových intervaloch), ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil pracovným časom priemerne za týždeň v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal aj s otázkou fondu pracovného času. Je zrejmé, že fond pracovného času v sebe zahŕňa nie len pracovný čas v zmysle článku 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES, ale taktiež aj čas odpočinku v zmysle článku 2 ods. 2 smernice 2003/88/ES.

2.3 Súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal s interpretáciou § 97 zákona č. 315/2001 Z. z. Ak aj fond pracovného času do seba započítava ako služobný čas aj čas dovolenky, voľna za sviatok, voľna z kolektívnej zmluvy či iné voľná (pretože tieto má žalobca riadne zaplatené), tak tieto nie sú výkonom štátnej služby a teda na účely smernice 2003/88/ES tieto jednoznačne a nespochybniteľne možno subsumovať pod čas odpočinku podľa článku 2 ods. 2 smernice 2003/88/ES. Podľa žalovaného sú výpočty uvedené v ods. 63. napadnutého rozsudku nesprávne a absolútne ignorujúce určité časti smernice 2003/88/ES, ktoré sa

v prípade jej priamej aplikácie vzťahujú na predmetné konanie. Na podporu svojich tvrdení žalovaný poukázal na rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3C/18/2023 zo dňa 02.02.2024, rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 16C/11/2023-215 zo dňa 30.01.2024. Z uvedeného dôvodu nie je možné podľa žalovaného prijať konštatovanie súdu prvej inštancie, že by bolo právo žalobcu podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES porušené.

2.4 Pre zodpovedanie otázky, či došlo v prípade žalobcu k porušeniu smernice článku 6 písm. b/ smernice je potrebné, aby sa súd vysporiadal aj s otázkou referenčných období. Súd si v ods. 63. vytvoril vlastné, rozlične dlhé obdobia (275 dní, 365 dní a 90 dní), počas ktorých počítal žalobcov priemerný týždenný pracovný čas. Žalovaný sa s takýmto postupom súdu prvej inštancie nestotožnil. Na podporu svojich argumentov žalovaný poukázal na podstatné dôvody, v zmysle ktorých má za to, že referenčné obdobie 6 mesiacov je aplikovateľné

v prípade príslušníkov HaZZ Slovenskej republiky. Ak súd prvej inštancie konštatoval nesprávnu transpozíciu smernice a teda skonštatoval, že je priamo aplikovateľná v tomto konaní, tak má žalovaný za to, že je potrebné na ňu prihliadať komplexne a nie spôsobom ako to robil žalobca, t. j. iba na ustanovenia, ktoré sa mu v tomto súdnom konaní hodia.

K rovnakému záveru možno dospieť aj pri skúmaní zákona č. 315/2001 Z. z. – konkrétne ustanovenia § 86 ods. 1. Je preto na mieste prihliadať na cieľ pojmu „referenčné obdobie“

v zmysle smernice v komparácii s § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. Pracovný čas príslušníkov HaZZ je potrebné rozvrhnúť do určitého obdobia tak, aby bola zabezpečená životaschopnosť každej jednej hasičskej stanice. Z uvedeného dôvodu zákon č. 315/2001 Z. z. jasne stanovuje obdobie, v rámci ktorého sa rozvrhuje plán služieb príslušníkov HaZZ. Týmto obdobím je obdobie šiestich mesiacov. Cieľ pojmu „referenčné obdobie“ a cieľ § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. je totožný. Podľa názoru žalovaného je nepochybné, že cieľom referenčného obdobia je rozvrhnutie pracovného času do určitého obdobia, pričom cieľom

§ 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. je rovnako rozvrhnutie plánu služieb príslušníkov HaZZ do obdobia šiestich mesiacov. Ďalej žalovaný namietal, že je potrebné prihliadnuť na skutočnú prax ako sa služby príslušníkov HaZZ plánujú. Je na mieste konštatovať, že súdy nie sú viazané iba doslovným výkladom ustanovení zákonov či nadnárodných právnych predpisov, ale rovnako môžu a zároveň by aj mali prihliadať nie len na formálnu stránku, ale aj praktickú stránku uplatňovania týchto formálne stanovených ustanovení.

2.5 Žalovaný uviedol, že služby príslušníkov HaZZ sa rozvrhujú do obdobia šiestich mesiacov. To znamená, že každý príslušník HaZZ disponuje svojim rozvrhom vždy pred začiatkom týchto 6 mesiacov (pre príklad obdobie júl - december). Avšak, následne každý konkrétny mesiac sa pred jeho začiatkom musí bližšie upraviť vzhľadom na mimoriadne situácie, ako nečakané práceneschopnosti, ale rovnako aj na nahlásené dovolenky, či iné voľná poskytované nad rámec smernice, ale taktiež aj s ohľadom na školenia či mimoriadne náročné situácie, kedy sa vyžaduje práca vyššieho počtu príslušníkov. V zmysle uvedeného žalovaný uvádza, že aj v praxi sa rozvrhujú služby príslušníkom HaZZ do obdobia 6 mesiacov a následne sa každý mesiac konkrétne upravujú tak, aby bola zabezpečená nepretržitá prevádzka hasičských staníc s ohľadom na plánované dovolenky, školenia, kurzy či neplánované situácie, ako náročné požiare či práceneschopnosť niektorých príslušníkov HaZZ. Otázka dlhšej úpravy každého konkrétneho mesiaca nemá na otázku celkového referenčného obdobia žiaden vplyv. S vyššie uvedeným názorom sa stotožnil Mestský súd Košice v rozsudku č. k. 77C/17/2023-88 zo dňa 12.09.2024 a aj Mestský súd Bratislava IV.

v rozsudku sp. zn. B1-7C/28/2023 zo dňa 11.11.2024 a v rozsudkoch sp. zn. 52Cos/1/2023 a 52Cos/2/2023 zo dňa 12.11.2024.

2.6 K pracovnému času a času odpočinku žalovaný uviedol, že žalobca vo svojich výpočtoch priemerného týždenného služobného času vychádzal z celého fondu pracovného času, teda aj z dní času odpočinku, t. j. v tomto prípade DOS – dovolenka vo sviatok bez odpočtu, VS – voľno za prácu vo sviatok, DOD – dodatková dovolenka, DOV – riadna ročná dovolenka či SVP – voľno z kolektívnej zmluvy. Vo vzťahu k § 97 zákona č. 315/2001 Z. z. uviedol, že v žiadnej časti predmetného ustanovenia nie je ukotvené, že by dovolenka či iné platené služobné voľno bolo služobný čas. Tieto časy sa iba posudzujú ako výkon štátnej služby z dôvodu, že tieto sa zapisujú do tzv. plachty služieb, ktorú predložil žalobca,

z dôvodu, že táto na konci každého mesiaca je odoslaná na mzdové oddelenie a je z nej tvorená výplatná páska. V prípade, ak by predmetné časy neboli vedené vo fonde služobného času a tým pádom vo výplatných páskach, tak za tieto by žalobcovi nikdy nebola vyplatená mzda, ktorá mu zákonne prináleží. Článok 2 smernice 2003/88/ES jasne rozlišuje medzi pracovným časom a časom odpočinku. Dokonca v článku 16 písm. b/ smernice 2003/88/ES je jasne dané, že časom odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Ide o veľmi širokú definíciu, pričom smernica 2003/88/ES explicitne reštriktívne upravuje iba pojem „pracovný čas“. Z uvedeného dôvodu je na mieste uviesť, že otázka čo je to pracovný čas a čo je to čas odpočinku je jasne daná nie len v smernici 2003/88/ES, ale rovnako aj v zákone č. 315/2001 Z. z. Vo vzťahu k judikatúre Súdneho dvora Európskej únie žalovaný uviedol, že aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie možno vyabstrahovať 3 podmienky pre pojem „pracovného času“, a to, že pracovník pracuje, pracovník vykonáva svoju činnosť a svoje povinnosti a pracovník je k dispozícii zamestnávateľovi. Do skutočne odpracovaných hodín žalobcu nemožno zarátavať tie časy, ktoré nespádajú pod pojem pracovný čas v zmysle čl. 2 smernice, ale naopak spadajú pod čas odpočinku, nakoľko v týchto časoch žalobca nepracuje a nevykonáva svoju činnosť pre zamestnávateľa.

2.7 K nemajetkovej ujme žalobcu žalovaný poukázal na ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný má za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola (vôbec) možná v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, čo v prípade žalobcu nebolo preukázané. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať. Žalovaný má za to, že v tomto súdnom konaní nebolo ani na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu podanej žaloby vyplýva skutočnosť, že žalobca vidí problém vo svojom (nedostatočnom) finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, keď sa žalobou domáha len (sekundárneho) finančného plnenia od Slovenskej republiky, čo koniec koncov aj sám žalobca pri svojej výpovedi na pojednávaní potvrdil, keď vypovedal, že pokiaľ by mal pracovnú pohotovosť ohodnotenú ako zvyšok pracovného času, túto žalobu by nepodal. Žalovaný zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo

žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti. Súčasne žalovaný poukazuje aj na skutočnosť, že žalobca sa žalobou nedomáha, aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ do jeho práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši (údajný protiprávny) stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby.

2.8 Nedostatok riadneho a preskúmateľného odôvodnenia napadnutého súdneho rozhodnutia bráni odvolaciemu súdu posúdiť jeho správnosť a postihuje tak konanie pred súdom prvej inštancie vadou podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP, čo znamená inú vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

2.9 Žalovaný k preukázaniu nemajetkovej ujmy poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31.01.2023, na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/14/2013 zo dňa 23.11.2014, nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 424/2012 zo dňa 06.11.2014 a na rozhodnutie Súdneho Dvora EÚ vo veci Konle C-302/97. Žalobcu v spore zaťažovalo dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosť, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku nesprávnej transpozície smernice a následného prekračovania maximálneho týždenného pracovného času vznikla nemajetková ujma, na ktorej reparáciu je potrebné priznať aj náhradu v peniazoch (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/443/2016 zo dňa 25.07.2017). Žalovaný tiež podporne poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 285/2018 zo dňa 15.08.2018 a uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 271/2018 zo dňa 19.04.2018.

2.10 K výške nemajetkovej ujmy žalovaný poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, ktoré stanovili nemajetkovú ujmu v obdobných veciach v prípadoch, kedy dôjde k porušeniu smernice 2003/88/ES na rozsah medzi 1.500 Eur až 2.500 Eur a poukázal aj na rozsudky okresných súdov, ktoré priznali sumu 0,00 Eur.

2.11 Žalovaný namietol aj tretí výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnej výške, t. j. 100 %, z prisúdenej sumy. Žalovaný sa s týmto názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje a má za to, že nárok žalobcu bol nesprávne uplatnený a má za to, že aj v danom prípade sa jedná o nesprávne právne posúdenie veci. V prípade, ak by odvolací súd vyhovel podanému odvolaniu žalovaného, tak tento výrok o trovách konania (ako závislý výrok) musí byť v celom rozsahu zmenený v prospech žalovaného.

2.12 Žalovaný žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach odvolania (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) pričom dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny v napadnutom výroku I. a III. potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

5. Za aplikácie § 380 ods. 2 CSP posudzoval odvolací súd v prvom rade z úradnej povinnosti, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou, ktorá sa týka procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci, a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP.

6. Odvolací súd ďalej preskúmaním veci v rozsahu a z dôvodov vymedzených odvolaním strany sporu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal pri svojom rozhodovaní do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov

zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne odkazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k odvolacím námietkam žalovaného dodáva nasledovné:

7. Čo sa týka žalovaným namietaného odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu možno v prvom rade konštatovať, že súd prvej inštancie dodržal v konaní procesné predpisy upravujúce procesný postup o povinnom poučení strany v spore o procesných právach a o procesných povinnostiach, o predvolávaní na nariadené pojednávania za účelom prejednávania veci, pri vykonávaní dokazovania a procesný postup pred skončením dokazovania. Odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie zodpovedá kritériám odôvodnenia rozsudku podľa § 220 ods. 2 až 4 CSP. Odvolací súd zdôrazňuje, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd síce ukladá súdom povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutia, túto požiadavku však nemožno chápať tak, že súdy majú povinnosť dať podrobnú odpoveď na každý argument (napr.: rozsudok ESĽP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19.04.1994, č. 16034/90, bod 61). Ústavný súd SR v tomto smere konštatoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. (rozhodnutie sp.zn. IV. ÚS 115/03 zo dňa 03.07.2003). V rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 358/09 zo dňa 15.10.2009 Ústavný súd SR uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (nález sp. zn. II. ÚS 410/06 zo dňa 02.08.2007). Súd prvej inštancie v ods. 1. a 3. napadnutého rozsudku uviedol, čoho sa v konaní žalobca domáhal, v ods. 2. a 4. popísal procesnú obranu žalovaného v konaní, v ods. 5. odôvodnil námietku miestnej príslušnosti, v ods. 6. popísal, ktoré dôkazy v konaní vykonal, v ods. 7. až 12. uviedol zistený skutkový stav. V ods. 13. až 48. uviedol zákonné ustanovenia, podľa ktorých vec posudzoval a v ods. 49. až 78. sa vyčerpávajúcym spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými skutkovými tvrdeniami a právnymi argumentami strán, uviedol, ako vyhodnotil vykonané dôkazy a ako na danú vec aplikoval relevantnú právnu úpravu. V ods. 81 uviedol, na základe akých ustanovení a z akých dôvodov priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy. Z týchto dôvodov mal odvolací súd za nedôvodnú odvoláciu námietku žalovaného ohľadne nedostatku odôvodnenia napadnutého rozsudku.

8. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného, a to do sféry jeho osobnostnej integrity, teda osobnostných práv fyzickej osoby, ktoré sú vymedzené najmä v § 11 Občianskeho zákonníka. Jedná sa o ujmu imateriálnu, ku kompenzácii ktorej prednostne dochádza primeraným zadosťučinením formou konštatovania porušenia práva a len ak samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce, uhrádza sa nemajetková ujma v peniazoch. Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe konštitutívneho súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená výška a doba plnenia a až uplynutím takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník môže dostať do omeškania. Možnosť priznania úroku z omeškania pri samotnom rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy neprichádza do úvahy, lebo právo na tento druh zadosťučinenia nie je majetkovou pohľadávkou z už existujúceho záväzkového právneho vzťahu. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom pod sp. zn. 1Co/15/97 zo dňa 24.06.1998, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod poradovým číslom R 45/2000 judikoval, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. Na toto rozhodnutie nadväzujú ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, pod sp. zn. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14.03.2012, sp. zn. 7Cdo/100/2017 zo dňa 17.10.2018.

9. Pokiaľ ide o jednotlivé odvolacie námietky žalovaného, odvolací súd uvádza, že predmetom prejednávaneho sporu je nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku

odpracovania priemerného týždenného pracovného času presahujúceho limit stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.01.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, uplatnený podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku správne poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuss, ktorý sa zaoberal otázkou výkladu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v súvislosti s porušením čl. 6 Smernice, ustanovujúceho maximálny týždenný pracovný čas. Uvedené konanie sa týkalo pracovníka, ktorý bol ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora a jeho rozpis služieb stanovoval v priemernej dĺžke 54 hodín týždenne a zahŕňal 24 hodinové zmeny, pričom každá takáto 24 hodinová zmena, v rámci ktorej musel byť hasič prítomný na pracovisku, pozostávala z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá môže byť prerušená zásahovou činnosťou.

10. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Súdny dvor vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

11. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4 bod 6 zákona do jeho znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (bod 6 prílohy č. 4). Z predmetných ustanovení zákona ale nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor slovenskej právnej úpravy s právom Európskej únie. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v smernici 2003/88 je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88 vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti...“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, rozlišovanie je binárne: buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, pomocou ktorých by umožnil určité rozlišovanie alebo nuansy. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles/Rudy Matzak zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchyliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu „pracovný čas“. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel tejto smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

12. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo smernice, ktorou je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ako aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, je potrebné konštatovať, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, konkrétne príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b/ cit. Smernice.

13. Vo vzťahu k pôsobnosti Smernice na žalobcu, t. j. na hasiča, resp. príslušníka Hasičského a záchranného zboru, treba poukázať na rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 zo dňa 5.10.2004 Pfeiffer a i., ako aj uznesenie Súdneho dvora vo veci C-52/04 zo 14. júla 2005 Personalrat der Feuerwehr Hamburg. Čl. 1 ods. 3 Smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391 sa v zmysle čl. 2 ods. 1 uplatňuje na „na všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.) Ako vyplýva z ods. 2 prvého pododseku tohto čl. neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. Na činnosť vykonávanú žalobcom sa ale táto výnimka nevzťahuje. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku Smernice je potrebné s ohľadom na cieľ Smernice (podpora zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci) vykladať zužujúco. Táto výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu (napr. prípady živelných pohrôm), pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takáto služba civilnej ochrany sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Aj zo záverov uznesenia Súdneho dvora vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že čl. 2 smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj čl. 1 ods. 3 smernice Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby, ako je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas, vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek; aj v takejto výnimočnej situácii však musia byť v čo najväčšom rozsahu zachované ciele smernice 89/391. Súdny dvor aj v tomto rozhodnutí dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností - napríklad v prípade katastrofy - pre ktoré je charakteristická najmä tá skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie, a ktoré, vzhľadom na ich povahu nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného času zásahových a bezpečnostných zložiek. Uvedená výnimka však určite neodôvodňuje to, že členský štát by považoval všetky činnosti vykonávané v príslušných odvetviach za činnosti, na ktoré sa táto výnimka vzťahuje. Kritérium zákonodarcu na určenie pôsobnosti smernice 89/391 sa totiž nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviám činnosti uvedeným v článku 2 ods. 2 prvom pododseku tejto smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia a civilná ochrana,

ale vyplýva výlučne z osobitnej povahy určitých osobitných úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach, čo odôvodňuje výnimku z pravidiel stanovených v uvedenej smernici, a to z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. Vzhľadom na to uvedené činnosti, ktoré sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností, patria v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia do pôsobnosti smernice 89/391. V tomto prípade sa teda táto smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej a záchrannej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Zhrnúť vyššie uvedené je možné konštatovať, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

14. Ďalej je potrebné uviesť, že Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak by nebolo možné vykladať a uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami práva Únie, vnútroštátne súdy a správne orgány majú povinnosť uplatňovať právo Únie v celom rozsahu a chrániť práva, ktoré toto právo Únie priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatnia nijaké vnútroštátne ustanovenie, ktoré by bolo v rozpore s právom Únie. Je potrebné vziať na zreteľ aj ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Uplatnenie podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušeniami práva Únie musia vnútroštátne súdy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie. Je potrebné uviesť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát a že právo Únie nebráni ani tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Súdny dvor rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky, t. j. 1) že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2) existencia škody a 3) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom.

15. Je potrebné si rovnako uvedomiť, že nárok poškodeného jednotlivca na náhradu škody je nárokom sui generis, ktorý má svoj základ v záväzkoch žalovaného voči Európskej únii a nie v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Samotný zákon č. 514/2003 Z. z. tak možno v danom prípade použiť len analogicky (keďže neexistuje osobitný vnútroštátny predpis, ktorý by explicitne stanovoval podmienky vzniku takéhoto nároku a konania o ňom), pričom toto použitie nemôže viesť k obmedzeniu hmotnoprávných oprávnení založených iným právom a podmienky vyžadované pre uplatnenie tohto nároku nesmú byť menej priaznivé ako podmienky platné pre obdobné nároky, ktoré vznikli na základe vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie alebo rovnocennosti) a nesmú byť takej povahy, aby v praxi znemožnili alebo nadmerne sťažili získanie náhrady škody (zásada efektivity). V tomto zmysle možno založiť právomoc všeobecného súdu na konanie a rozhodovanie o nároku žalobcu na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku (analogicky ako je to pri nárokoch na náhradu škody, ktoré vznikli z nezákonného rozhodnutia, nesprávneho úradného postupu a podobne podľa zákona č. 514/2003 Z. z.). Pokiaľ ide o predbežné prerokovanie nároku žalobcu príslušným orgánom žalovaného, takúto podmienku uplatnenia nároku žalobcu na náhradu škody na súde by bolo možné podľa odvolacieho súdu analogicky zo zákona č. 514/2003 Z. z. odvodiť, avšak v tomto konkrétnom prípade by to bolo v rozpore so zásadou efektivity, keď je zrejmé, že proti žalovanému sú na súdoch Slovenskej republiky uplatnené príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru obdobné pohľadávky na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu Smernice v desiatkach až stovkách prípadov a žalovaný podľa vedomosti odvolacieho súdu žiadnemu žalovanému nároku dobrovoľne nevyhovel.

16. Čo sa týka samotných podmienok vzniku nároku žalobcu na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu Smernice do slovenského právneho poriadku, ako konštatoval v odôvodnení napadnutého rozsudku už súd prvej inštancie, poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasného splnenia troch podmienok: a) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, b) porušenie je dostatočne závažné a c) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.

17. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie správne konštatoval, že táto podmienka je v danom prípade splnená, pretože článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Uvedené dôležité pravidlo sociálneho práva nemožno podrobiť akejkolvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu a jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovoliavať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. V prejednávanej spore nebolo sporné, že žalobcovia sú rozvrhované služby takým spôsobom, že na 17-hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, že služobné povinnosti sú určované na čas nočných hodín, že v prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas, že hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Celkovo žalobca za v žalobe vymedzené obdobie od 04/2021 do 12/2021 (275 dní) odpracoval 2199,99 hodín, za obdobie od 01/2022 do 12/2022 (365 dní) odpracoval 2920 hodín a za obdobie d 01/2023 do 03/2023 (90 dní) odpracoval 720 hodín. Po zohľadnení služobného pracovného času a služobnej pohotovosti realizoval výkon práce v rozsahu cca 5.839,99 hodín (2199,99 + 2900 + 720), t. j. 834,55 hodín navyše oproti maximálnemu prípustnému času za dané obdobie vyplývajúcemu zo smernice (maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín x 104,28 týždňov = 5.005,44 hodín), čo zodpovedá v priemere 8 hodín týždenne navyše oproti stanovenému maximu (834,55 hodín : 104,28 týždňov). V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora zo dňa 03. októbra 2000 Simap (C-303/98, Zb. s. I-7963), uznesenie zo dňa 3. júla 2001, CIG (C-241/99, Zb. s. I-5139) a rozsudok zo dňa 9. septembra 2003, Jaeger (C-151/02, Zb. s. I-8389). Z uvedených rozhodnutí jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 a teda, že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej smernice. Súdny dvor v už citovanom rozsudku C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer a i. potvrdil uvedenú judikatúru týkajúcu sa období pracovnej pohotovosti, ktoré odpracovali pracovníci spadajúci do oblasti civilnej obrany. Keďže Súdny dvor navyše zastával názor, že táto otázka, súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na vyššie spomenutú judikatúru uznesenie Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností - patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2003/88, takže článok 6 písm. b) tejto smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.

18. Pokiaľ ide o ďalšiu podmienku podľa judikatúry Súdneho dvora dostatočne závažné porušenie práva Únie zahŕňa zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. V každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Tu sa odvolací súd plne stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie uvedenými v odôvodnení jeho rozsudku, najmä s poukazom na ciele Smernice, ktoré mali byť dosiahnuté stanovením maximálneho týždenného pracovného času - právo pracovníkov na primeranú dobu odpočinku a tým ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov.

19. Čo sa týka tretej podmienky, vzťah príčinnej súvislosti medzi porušením právnej normy Únie a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom, treba v prvom rade uviesť, že je potrebné sa stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že v posudzovanej veci vznikla žalobcovi nemajetková ujma, ktorú je možné posúdiť podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života

a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Predmetom ochrany podľa tohto ustanovenia sú také rýdzo osobnostné práva človeka, ktoré ovplyvňujú rozvoj jeho osobnosti a sú s ním úzko späté. Jedná sa o nehmotné hodnoty ľudskej osobnosti v jej fyzickej (telesnej), ako aj psychicko - morálno - sociálnej integrite. Jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je aj právo na súkromný a rodinný život, ako aj právo na ochranu zdravia. Tieto práva žalobcu boli podľa záverov súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje, porušené. Žalobcovi tak nepochybne vznikla nemajetková ujma. K sponchybnovaniu existencie vzniknutej ujmy žalovaným, resp. jej intenzity s poukazom na to, že pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok (spánok) zamestnanca, a teda sa od neho nevyžaduje aktívna činnosť, že žalobca nemusí byť bdely

a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, je potrebné odkázať na opakované konštatovanie Súdneho dvora, že pojem „pracovný čas“ treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje si splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom

a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Z judikatúry Súdneho dvora dokonca vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný, a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená. Z uvedených dôvodov sú aj tieto námietky žalovaného bez právneho významu. Je potrebné vziať na zreteľ tú skutočnosť, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb

a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale priam vylúčená. Ďalej je potrebné prihliadnuť na to, že právo na odpočinok u žalobcu je permanentne niekoľko rokov porušované, že žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života, že je o to viac dôležité, aby mal možnosť si po práci aj odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania. Jeho pracovná pozícia je vysoko zodpovedná, riziková, náročná

a nenahraditeľná. O to väčšia sa javí potreba, aby žalobca ako hasič mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie, rodinný život.

20. Odvolací súd ďalej uvádza, že smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Čo sa týka peňažnej satisfakcie za porušenie práva žalobcu, zo Smernice potom nemožno vyvodiť, že by právo EÚ uprednostňovalo niektorú

z foriem náhrady škody, keďže neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. Z európskej judikatúry však vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu ich práv. Je pritom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a jednak definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analogia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka Právny poriadok SR tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na

náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie. Ani zákon č. 514/2003Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka).

K výhradám žalovaného ohľadne peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu je potrebné uviesť, že občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti vymenované v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladmo a že právna úprava nevyklučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Ktoré z týchto právnych prostriedkov dotknutá osoba použije, závisí predovšetkým na jej vôli, ktorá bude ovplyvnená povahou a intenzitou neoprávneného zásahu. Z § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa ods. 1 nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, t. j., že žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere, ktorý umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES, je v prejednávanej spore potrebné urobiť záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Vzhľadom na tieto špecifiká, rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie difamujúcich výrokov a podobne. Uvedené prostriedky nápravy podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevyklučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. V tomto konkrétnom prípade odvolací súd súdom prvej inštancie priznanú výšku peňažnej náhrady považuje za primeranú, a to vzhľadom na špecifickosť uplatňovaného nároku, subjekt zodpovedný za zásah do osobnostných práv žalobcu, ktorým je štát, dĺžku trvania zásahu a aj s prihliadnutím na skutočnosť, že priznaná peňažná satisfakcia predstavuje vyčíslenie ujmy za čas, ktorý žalobca nestrávil odpočinkom, nevenoval sa svojim záľubám, rodine (108,71 týždňov). Súd je pri posudzovaní výšky viazaný právnym predpisom len v tom, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy Európskej únie utrpel žalobca. Spôsob určenia je na úvahe súdu a táto úvaha nie je podľa záveru odvolacieho súdu neprimeraná, zjavne nevybočujúca z pravidiel primeranej náhrady. Odvolací súd považuje výšku nemajetkovej ujmy primeranú k závažnosti nezákonného zásahu, spočívajúcu v obmedzení žalobcu slobodne nakladať s voľným časom a organizovať sociálny a rodinný život a rovnako považuje odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy primeranú k okolnostiam, za ktorých k zásahu došlo, spočívajúcu v dlhodobom časovom horizonte, v rámci ktorého dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu. Odvolací súd sumarizačne poukazuje aj na rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov v skutkovo a právne totožných prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej príslušníkmi hasičského a záchranného zboru podporujúce závery tohto rozhodnutia. K námietke žalovaného, že výška nemajetkovej ujmy by nemala byť vyššia ako náhrady priznané obetiam trestných činov, odvolací súd osobitne uvádza, že v predmetnej veci nejde o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy majúci svoj základ v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý v ustanovení § 17 explicitne reflektuje na potrebu rešpektovania výšky náhrad priznávaných obetiam trestných činov, a preto je aj v tomto smere odvolacia námietka nedôvodná.

21. Zároveň odvolací súd kontrolou počtu odpracovaných hodín služobnej činnosti a služobnej pohotovosti zistil, že v žalovanom období skutočne dochádzalo k opakovanému prekročeniu maximálneho prípustného týždenného pracovného času podľa Smernice. V období od apríla 2021 do konca marca 2023 bolo porušované jeho právo na 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas vyplývajúci z článku 6 písm. b) Smernice. Súd prvej inštancie pre prehľadnosť žalované obdobie rozdelil podľa kalendárneho roku (rok 2021, 2022 a 2023). Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie; týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia; peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nejavila ako postačujúca. Odvolací súd skonštatoval, že žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy

v peniazoch. Keďže nemajetkovej ujmy nie je možné nahradiť inak z dôvodu uplynutia času, berúc do úvahy špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie tohto zásahu, nie je primerané porovnávanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny a ani neprevyšuje náhrady priznané obetiam trestných činov. Odvolací súd považuje výšku nemajetkovej ujmy primeranú k závažnosti nezákonného zásahu, spočívajúc v obmedzení žalobcu slobodne nakladať s voľným časom a organizovať sociálny a rodinný život a rovnako považuje odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy primeranú k okolnostiam, za ktorých k zásahu došlo, spočívajúc v dlhodobom časovom horizonte, v rámci ktorého dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu.“

22. Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 za určitých podmienok poskytuje možnosť priznať fyzickej osobe zadosťučinenie v peniazoch, ktorého hranicu nevymedzuje. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd je povinný vychádzať z okolností, za ktorých k ujme došlo, ako aj zo závažnosti vzniknutej ujmy, s prihliadnutím k sledovanému cieľu, t. j. primerane s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Z uvedeného vyplýva, že aj pri určení výšky relatívnej satisfakcie musí byť zohľadnená predovšetkým satisfakčná funkcia priznávanej peňažnej sumy, ktorá má zaistiť zmiernenie nemajetkovej ujmy vzniknutej na osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je rozhodujúca úvaha súdu, ktorá samotná podlieha hodnoteniu. Zákonom stanovenými kritériami sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu do osobnostných práv fyzickej osoby došlo. Z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že nastolené otázky súvisiace s posúdením primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch boli riešené napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/139/2011, 7Cdo/215/2020, 7Cdo/73/2021, R 3/2022, R 29/2001, pričom vychádzali z odlišných skutkových zistení. Preto je potrebné, aby slúžili podporne pre posúdenie predmetnej veci.

23. Odvolací súd poukazuje aj na svoju rozhodovaciu činnosť v skutkovo a právne totožných prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej príslušníkmi hasičského a záchranného zboru (viď rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8Co/15/2025, sp. zn. 8Co/20/2025, sp. zn. 5Co/62/2024, rozsudok sp. zn. 8Co/54/2024 zo dňa 29.01.2025 a rozsudok sp. zn. 5Co/6/2025 zo dňa 19.02.2025). Poukaz žalovaného na rozhodnutie súdu prvej inštancie, týkajúce sa skutkovo i právne obdobnej veci, je právne nevýznamné, keď rozhodovaním iného súdu prvej inštancie, v preskúmvanej veci Krajský súd v Trenčíne nie je viazaný.

24. Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd aj výrok III. napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie zrozumiteľne odôvodnil z akého dôvodu priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy a odvolací súd sa s uvedenými dôvodmi stotožňuje.

25. Odvolací súd uvádza, že v odvolacom konaní nezistil žiadne dôvody na iné posúdenie skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, ktoré vychádzajú z obsahu súdneho spisu a dávajú dostatočný podklad vo výroku jeho rozsudku o veci samej. Rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutej časti vecne správny a táto vecná správnosť predstavuje správnu aplikáciu a interpretáciu právnych noriem na základe správne zisteného skutkového stavu.

26. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP v napadnutom výroku I. a III. ako vecne správny potvrdil.

27. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol úspešný žalobca preto mu odvolací súd priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) :

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)

- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)

- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolateľ má možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci

(§ 160 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).